

Informační servis

Domácí kompostování

Značnou část našeho směsného odpadu tvoří tzv. bioodpad. V závislosti na stravovacích zvyklostech, ročním období, bydlišti a dalších faktorech může bioodpad představovat 20 až 60% hmotnosti obsahu černých kontejnerů a popelnic. Rostlinný odpad by přitom měl správně končit v kompostárně nebo bioplynové stanici, na skládky ani do spaloven nepatří. Poradit si s ním ale můžete i sami doma.

Bioodpad nemá nic společného s biopotravinami, jak by název mohl na první pohled evokovat. Jednoduše řečeno se jedná o veškerou hmotu, která je rozložitelná v půdě a může se ve formě kompostu do půdy vracet. Způsoby, jakými se tato hmota rozkládá, mohou být v zásadě dva: aerobní rozklad a anaerobní rozklad.

V případě prvního typu dochází k rozkladu odpadu za přítomnosti kyslíku tzv. tlením. Na tomto způsobu rozkladu se podílejí živé organismy, které organickou hmotu požívají a uvolňují z ní vodu. Při tomto typu rozkladu se podobně jako při našem dýchání uvolňuje do ovzduší oxid uhličitý.

U anaerobního způsobu pomáhají k rozkladu namísto vzduchu bakterie. Jde o tzv. hnití, při němž vzniká metan - významný skleníkový plyn. Produkce metanu je hlavním procesem, který je využíván v reaktorech bioplynových stanic.

Spalováním metanu vzniká elektrická energie a teplo.

Co může být bioodpadem?

Bioodpad vzniká ve velké míře v domácnosti. Nejčastěji jde o zbytky z kuchyně, např. odřezky a slupky z ovoce a zeleniny, čajové sáčky či kávovou sedlinu, nebo o listí, květy a hlínu od pokojových rostlin. Jinými slovy je to vše, co oloupete, okrájíte či odstraníte v syrovém stavu před dalším zpracováním. Může jít ale i o trávu, listí, plevel, dřevo nebo větvičky, které vznikají jako odpad při údržbě zahrady.

Bioodpadem naopak nemohou být zbytky jídel (tzv. gastroodpad), oleje, kosti nebo maso, mršiny či exkrementy masožravých zvířat. Na druhou stranu třeba s papírovými kapesníčky, pečivem či vaječnými skořápkami můžete nakládat jako s bioodpadem.

Kam s ním?

Už více než pět let (od ledna 2015) existuje podle novely zákona o odpadech možnost separovaného sběru komunálního bioodpadu. Tím je myšleno, že bioodpad



© Brad Pict / Adobe Stock

třídíme do hnědých popelnic - tzv. kompostejnerů.

Pro třídění bioodpadu v domácnosti můžeme využít různé možnosti - počínaje speciálním kompostovatelným sáčkem v klasickém koši a konče designovými variantami nádob z keramiky či nerez. Každá varianta má své výhody i nevýhody. Při výběru je třeba myslet na zajištění odvětrávání a vysoušení nádoby. Nádoby uzavřené nebo takové, kde se sáček dotýká dna, totiž znemožňují vysoušení bioodpadu, který následně může plesnivět a zapáchat.

Ať už zvolíte jakoukoliv verzi nádoby na bioodpad z hlediska velikosti, hmotnosti, praktičnosti či materiálu, následující krok je stejný. Vynést obsah nádoby do hnědého kontejneru a nádobu poté vymýt.

Z kontejnerů se odpad vozí na další místo, kde je následně zpracován. Velká část bioodpadu ale stále končí na skládkách, kde nemá ideální podmínky pro rozklad.

Nevýhodou spalování či skládkování je mimo jiné

fakt, že se organická hmota nenavrací zpátky do půdy a nepřináší jí potřebné živiny. Cestou, jak toto zajistit, je domácí kompostování. To ale není z pohledu české legislativy práce s bioodpadem. Ten vzniká, pouze pokud své zbytky předáváte ke zpracování třetím osobám. Tím, že zbytky z domácnosti či zahrady zpracujete a nevyhodíte do komunálního odpadu, vlastně žádný odpad nevytváříte. Z hlediska odpadu tedy předcházíte jeho vzniku.

Založením vlastního kompostu ale získáte víc než jen dobrý pocit z toho, že neprodukujete odpad a nemusíte často chodit s košem. Výhody jsou mnohem větší. Zabráníte tomu, že váš odpad poputuje na skládky, kde při svém rozkladu produkuje množství skleníkových plynů. Výsledky můžete ale ocenit i na vlastní kůži. Tím, že organickou hmotu navrátíte zpět do půdy, se vám zemina mnohokrát odvděčí. Pokojové rostliny krásně vyketou, bylinky rychleji porostou, nemluvě třeba o chuti balkónových rajčat



© maramorosz / Adobe Stock

pohnojených domácím kompostem.

Na zahradě nebo doma

Variant, jak začít doma kompostovat, je více. Výběr v první řadě závisí na tom, jaké typy zbytků chcete zpracovávat. Pokud vám jde o zpracování odpadu ze zahrady, pak je vhodnou variantou zahradní kompostér, který je uzpůsoben na tento typ odpadu. Na trhu existuje několik variant. Není vhodné do něj ale ve větší míře (více než z 25 %) dávat odpad z kuchyně. Na ten je potřeba pořídit si kompostér do domácnosti.

Nádoby na domácí kompostování je možné koupit nebo levně podomácku vyrobit. Na internetu najdete velké množství návodů, jak na to. Stačí jen pár kyblíků, které vám zbyly třeba od malování bytu. Vyrobit si vlastní kompostér není nic těžkého, zvládne to opravdu každý. Záleží ale také na tom, jak moc chcete, aby vám esteticky zapadal do interiéru.

Žížaly vs. japonská bakterie

Pokud vybíráte nádobu na zpracování kompostu do domácnosti, zjednodušeně máte tři hlavní varianty. Můžete jít cestou aerobního zpracování, kterou představují tzv. vermikompostéry. Ty se staly v poslední době hitem. Jsou založené na zpracování organického odpadu za pomoci žížal. Nejvhodnější je k tomu speciálně vyšlechtěný druh žížal

kalifornských, využít můžete ale i běžné žížaly hnojní ze zahrádky, které jsou menšími „žrouty“. Na začátku je třeba žížaly krmit méně a postupně zvyšovat dávky. Pokud se o vermikompostér správně staráte, nezapáchá ani neláká hmyz. Produkt, který vám po zpracování bioodpadu vznikne, je jednak samotný kompost, jednak tekuté hnojivo. Obojí vznikne až po několika týdnech či měsících od založení vermikompostu. Výhodou je, že menší množství kompostu včetně hnojiva můžete odebírat průběžně a nemusíte čekat, až se celá nádoba naplní kompostem.

Druhou variantou kompostování v domácnosti je využít anaerobní procesy. To nabízí kompostéry na principu japonské bakterie Bokashi. Jde o fermentovaný substrát skládající se z pšeničných otrub, špaldivých plev, třtinové melasy, vápence s korálovými řasami, vody a efektivních mikroorganismů. Nádoba je po naplnění odpadem a přidání bakterie Bokashi vzduchotěsně zajištěna a vytlačí se vzduch. Během zhruba desetidenního procesu kompostování neuniká zápach a eliminován je také přístup hmyzu. Štáva, která při kompostování vzniká, může



po zředění posloužit jako hnojivo. V koncentrované formě by ale mohla rostliny takzvaně popálit. Samotný kompost je možné aplikovat do půdy či smíchat se zahradním kompostem.

Do třetice můžete vsadit na techniku, kterou představují automatické kompostéry. Poháněny elektřinou zpracovávají kompost postupným mícháním, provzdušňováním a zahříváním zhruba dva týdny. Pořizovací náklady této varianty jsou nejvyšší, na druhou stranu vyžaduje nejméně péče.

Pokud stále váháte, zda je pro vás domácí kompost vhodným řešením, zkuste si nejprve nějaký vyrobit, než investujete do designového. Násadu kalifornských žížal seženete všude, nemusíte je kupovat – stačí se podívat na internetu do speciální mapy, možná je nabízí zrovna váš soused. Na mapách najdete také komunitní kompostéry, které pro vás mohou být alternativou k vlastnímu kompostu. ✘

DIY VERMIKOMPOSTÉR

